

מישהו יודע מה עושים החברה מהמרתף?

אנשי ה-IT בישראל מתקשים לתפוס מקום מרכזי בחברות המעסיקות אותם - וחורצים את גורלן לפיגור מחשובי אור הירשאוה 26

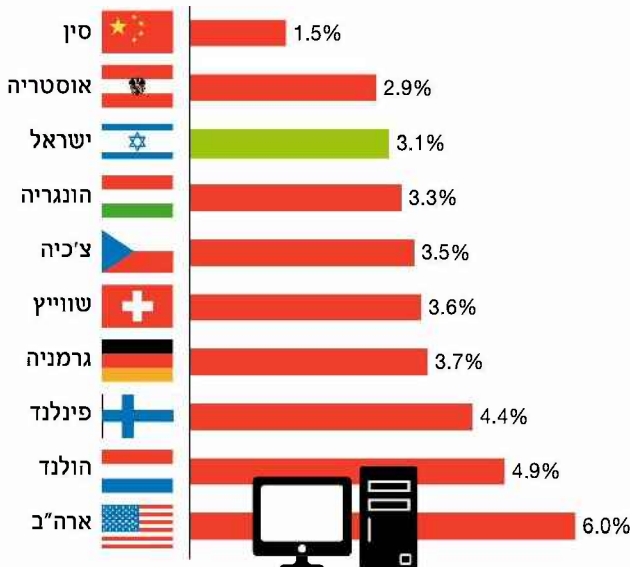

אנשי ה-IT הישראליים נותרו מאחור: ממוקדים בטכנולוגיה - ולא בעסקים

מחלקות המחשוב בארגונים כבר עזבו את החדרים הנשכחים בקצה המסדרון, והתברגו כמרכיב חשוב בתחרותיות של חברות רבות בעולם עם זאת, אנשי ה-IT בישראל עדיין מתקשים לתפוס מקום מרכזי, בשל כשלים אופייניים לשוק הישראלי • שמרנות, עצמאות נמוכה של מנהלי מערכות המידע וחוסר חזון עסקי - הן הסיבות העיקריות לפיגור של אומת ההייטק

אומת הסטארט-אפ הולכת יחפה

הוצאה בכלל המשק למחשוב כ-% מהתוצר, ב-2011

מקור: גרטנר

לענפים שאינם ההייטק. מחלקות ה-IT הישראליות אינן ממהרות לאמץ מגמות טכנולוגיות דוגמת מחשוב ענן, שימוש בתוכנות מקי וונות ושימוש בקוד פתוח - מגמות שמאפשרות הוזלה משמעותית של עלויות ארגוניות, ולעתים קרובות מייתרות חלק ניכר מעבודות התחזוקה הנדרשות למערכות מחשוב ארגוניות.

לא מדובר רק בדרך שבה מוכרים קצרים תקציבי המחשוב בארגונים הישראליים - על אף חלקה של תעשיית ההייטק במשק הישראלי, ההוצאה הכוללת בישראל על מחשוב, כשיעור מהתמ"ג, רחוקה מאוד מזו של מדינות דוגמת ארה"ב, הולנד ופינלנד. לפי נתוני גרטנר, ב-2011 הוציא המשק הישראלי 7.54 מיליארד דולר על מחשוב - 3.1% מהתמ"ג השנתי של ישראל באותה שנה.

"בניגוד לנעשה בזירת הסטארט-אפ, מחלקות המחשוב בארגונים הישראליים הן שמרניות יותר מבעולם", קובעת שלומית הרט, מנכ"לית גרטנר ישראל, סניף הפעילות הישראלי שהקימה חברת המחקר ב-2012. "אחד הסממנים הבולטים לכך הוא ההתמקדות של ראשי המחלקות בטכנולוגיה, ופחות בחידושים עסקיים. מנהלי המערכות רואים מולם את הטכנולוגיה - פרויקט להקמת מערכת ניהול משאבי אנוש או ניהול משאבים

כת שירותי ענן ב-2012 היה 18.6%, בישראל, לפי נתוני STKI, קצב הצמיחה היה חצי מכך - 9.2%. המשמעות של נתונים אלה היא שהארגונים הגדולים מאמצים את מחשוב הענן בפיגור בהשוואה לעולם. כתוצאה מכך, בראש ספירת היות התוכנה כשירות בישראל לא דירגה STKI את הענקיות בתחום, חברות כמו סילזפורס, גוגל או WorkDay - אלא את החברה לאוטומציה, ספקית מערכות ניהול לעירויות ומועצות מקומיות, שעד לאחרונה היוותה מונופול דהיפקטו בשוק הישראלי.

השמרנות מתחילה במבנה הארגוני

ההייטק הישראלי אחראי לא רק לכמחצית מהיקף היצוא בישראל: תעשיית ההייטק עצמה בישראל אחראית לחידושים ברמה העולמית, וזוכה למקום של כבוד בעולם. ישראל נהפכה ליצרנית עולמית של חדשנות טכנולוגית, וכזאת היא מוכרת על ידי גופי השקעות וארגונים בעולם.

עם זאת, את החידושים שהיא מייצאת קשה מאוד למצוא גם במשק הישראלי עצמו, ובארגונים שאינם ארגוני ההייטק. לפי מחקר של בנק ישראל, פרויקט העבודה בישראל נמוך ב-24% מבמדינות OECD. אחת הסיבות לכך היא הקצב האטי של הכנסת טכנולוגיות חדשות

המערכות שלה, שמבוססות על תוכנת הפעלה קניינית של יבמ, לסביבת הקוד הפתוח של לינוקס שבה פועלת HP. מ-ECI נמסר בתגובה כי "כל העיכובים נגרמו כתוצאה מאי עמידה במחויבויות של צוותי הפרויקט של HP, שהתחלפו כמה פעמים, מבלי שהצליחו להתקדם בצורה ראויה בנושא הקריטי של מעבר האפליקציות. לאחר ש-HP כשלה בביצוע השיגור, נעלמו 'צוותי ההצלה' ששיגרה נעלמו מבלי לשנות דבר, ECI נאלצה לקחת את גורלה בידה - ופועלת בחודשים האחרונים בהצלחה מרובה בשדרוג האפליקציות, ובהעברתן ללינוקס ולפלטפורמות אחרות, כפי הנדרש".

הדיון המשפטי ימשיך לעסוק ככל הנראה בהיבטים הייחודיים למקרה זה, אך הסיבות שהוצגו כגורמים לעיכוב בפרויקט, בהן אי התאמה בין חברות, מייצגות מגמות רחבות שנוגעות לחברות ישראליות רבות - ודורשות הבנה של השוני בסדרי העדיפויות של חברות ישראליות מול חברות בעולם.

לפי סקר שערכה חברת המחקר גרטנר בראשית 2013, החשיבות שמייחסים מנהלי מערכות מידע בישראל לשימוש במודל מחשוב ענן ותוכנה כשירות נמוכה בהרבה מזו שמייחסים לה עמיתיהם בעולם. בסקר העולמי דירגו מנהלי מערכות המידע את תחום המחשוב הענן כשלישי בסדרי העדיפויות שלהם. בישראל נדחקה הקטגוריה למקום החמישי. את המקום השלישי תפס תחום אבטחת המידע, שדורג בסקר העולמי במקום התשיעי.

השוני בסדרי העדיפויות מייצג תרגום להוצאה כספית. לפי נתוני חברת המחקר גרטנר, בארה"ב כ-10% מכלל ההוצאות הארגוניות לרכישת תוכנות מוקצים לרכישת תוכנות מקוונות. לפי נתונים שהציגה לפני כחודשיים חברת המחקר הישראלית STKI, רק כ-3% מהוצאות התוכנה בארגונים בישראל מוקצים לכך.

לפי נתוני גרטנר, הוצאות על שירותי ענן היוו 3.7% מכך לל הוצאות המחשוב העולמיות ב-2012. לפי נתוני STKI חלקן של הוצאות המחשוב הענן מכלל הוצאות המחשוב בישראל ב-2012 היה גבוה יותר - 4.6%. עם זאת בעוד שלפי גרטנר קצב הגידול העולמי בצריכת

לפי מודל תמחור חדשני יחסית לפי צריכה. בחודש האחרון הגישו שתי החברות תביעות זו כנגד זו: ECI טענה כי HP לא עמדה בזמנים, ו-HP טענה כי לא קיבלה את התשלומים המוסכמים.

עם זאת, מקורב לפרויקט מצייין כי מעבר לטענות אלה, היו עוד הרבה כשלים שמנעו את הצלחת הפרויקט. להערכתו, כשישלים אלה הם אופייניים, ומופיעים בפרויקטים רבים בתעשיית ה-IT המקומית. ייתכן שהכשל המרכזי בפרויקט היתה התנגדותה של מחלקת ה-IT ב-ECI להעברת

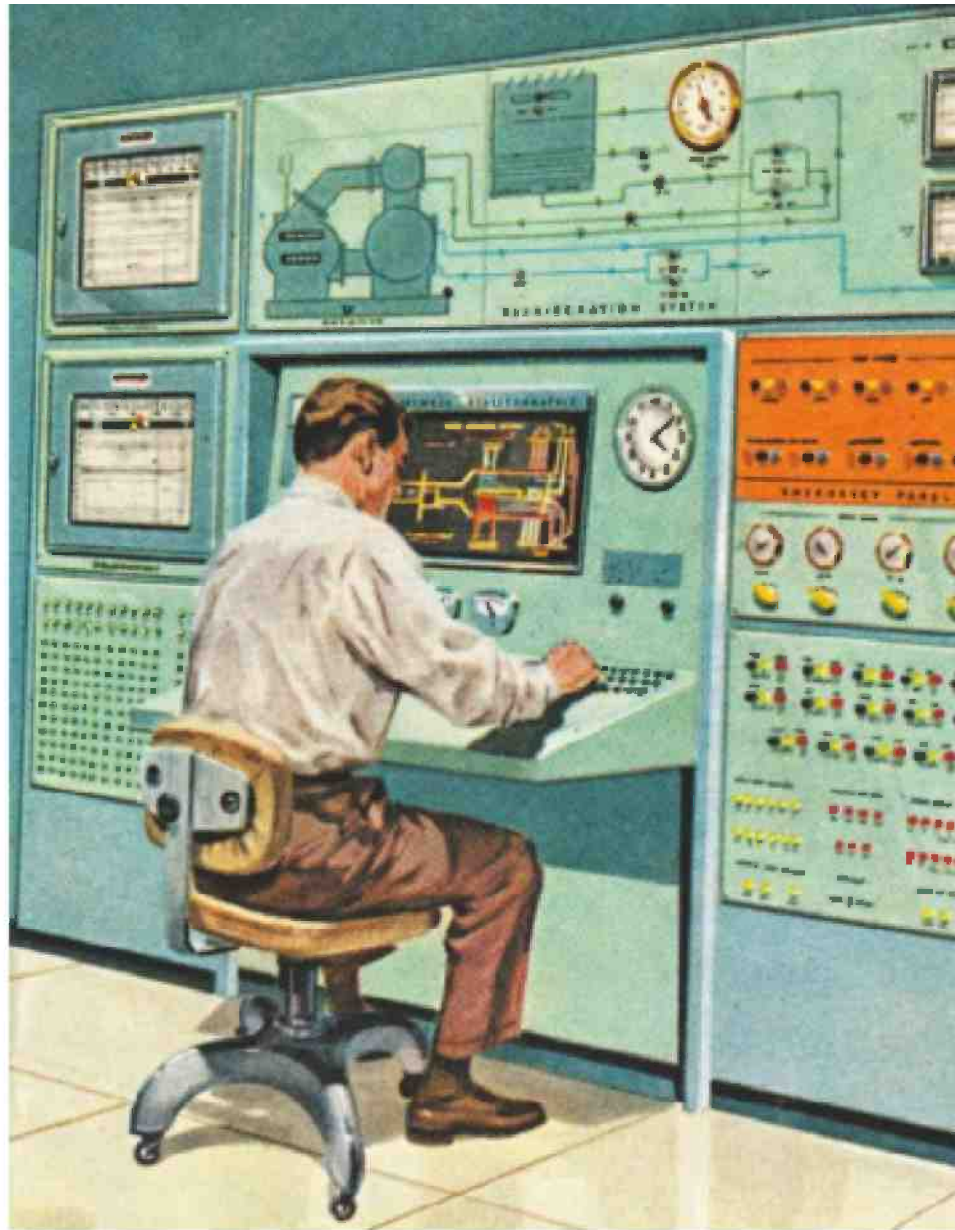
ההייטק הישראלי נמצאים הכי טארט-אפים, שמויבילים את החידושים, אך בצורה השני נמצאים הארגונים הגדולים - שמפגרים אחר המודלים העולמיים.

דוגמה מעניינת לכשלים שמטרידים את ה-IT הישראלי היא התביעה ההודית בין ECI הישראלי לית לבין HP. ב-2010 חתמו שתי החברות על חוזה להעברת מערכות המחשב של ECI למרכז שרתים של HP בצרפת. לפי יעדי הפרויקט היו אמורות כלל המערכות של ECI לעבור למרכז השרתים של HP, ולעבור לתפעולה של האחרונה

אור הירשאוה

«הם יושבים בקצה המי סדרון ואף אחד לא יודע ממש מה הם עושים» - עוד לאחד רונה, זו היתה הגישה בלפי מחלקות ה-IT בארגונים. אך ככל שמערכות המחשוב נהפכו לקריטיים עבור ההצלחה של הארגון, כך גם השתנה מעמדה של מחלקת ה-IT, ואנשיה התברגו במרכז הארגון. אך בניגוד לעור, לבי, השינוי במעמדה של מחלקת ה-IT בישראל הוא אטי ורצוף מבשולים. בצד אחד של תעשיית

26.11x31.49	32	עמוד 26	הארץ - the marker	07/05/2013	36872391-9
גרסור מחקר וייעוץ - 105079					

איו: גטי אימג'ס

דורגה במקום 27 מתוך 33 מדינות שנסקרו, לצד רומניה, יוון, טורקיה וקפריסין.

ועדה ממשלתית שמונתה ב-2011, במטרה לבחון חלופות למוצרי מיקרוסופט, קבעה כי משרדי הממשלה ברובם המכריע מבוססים על תשתיות מיקרוסופט.

כמו כן, צוין בדו"ח כי ההוצאה השנתית של משרדי הממשלה על רישיונות של מוצרי מיקרוסופט ב-2010 היתה כ-70 מיליון שקל.

בין יתרונות השימוש בתור

כנות חופשיות מציינת הוועדה

כי השימוש בתוכנות קוד פתוח

תורם להפחתת הוצאות מחשוב

בארגונים, ומאפשר לארגונים

להתאים את התוכנה לצורכיהם

ולתקן במונח הפיתוח המהיר

של תוכנות אלה. למרות זאת,

מציינת הוועדה, בישראל עדיין

לא התפתח שוק משמעותי של

ספקים שיכולים לספק שירותי

אינטגרציה סביב מוצרי תוכנה

חופשית בקוד פתוח.

למצב זה הציגה הוועדה שלוש

הסברים: "ביקוש דל מהשוק

הפרטי, ובעיקר הממשלתי, מונע

מחברות להשקיע תשומות לצורך

הקניית ידע בתחום; קשרים עסי

קיים עם חברות קנייניות בעלות

אינטרסים מסחריים מגודלים; ורי

ווחיות נמוכה כתוצאה מהיעדר

מכירת רישיונות תוכנה (בתוכ

נות חופשיות)".

מחברי הדו"ח תלו את השיי

עור הגבוה של אימוץ מוצרי

מיקרוסופט בממשלה גם בזמני

נות כוח אדם בעל ידע מוצרי

עו בטכנולוגיות שלה, כתוצאה

מאימוץ מוגבל של טכנולוגיות

קוד פתוח במכללות ואוניברסי

טאות; ומאימוץ כמעט מחלט של

טכנולוגיות מיקרוסופט בצה"ל,

שממנו זורם כוח אדם מוכשר

למגזר העסקי והממשלתי.

"במקרים רבים, כוח האדם

הנוכחי במחלקות מותאם לעבודה

בסביבות קנייניות בלבד. שימוש

בתוכנות חופשיות ידרוש להכניס

אנשים אחרים ויביא לטלטלה במי

חלקות", קובעת לוין. "מעבר לכך,

המעבר לצד של ספקיות התוכנה,

המשמשות כנציגות של חברות

התוכנה הקנייניות, הוא במקרים

רבים חלק ממסלול הקריירה של

מנהלי מחלקות המחשוב, ולהפך".

לדברי הרט, "אנחנו גם רואים

בארגונים בישראל אימוץ נמוך

יותר של שפות תכנות פתוחות

ומתקדמות, כמו Ruby-on-

Python, בשעה שהן

נהפכות לסטנדרט בעולם. אין פה

היערכות לעתיד".

מנהלים כאלה, דוגמת לוי הלוי

ממנורה מבטחים, שנחשב למועמד

להחלפתו של לוחן בבנק הפועלים,

צברו ניסיון ארוך שנים בפרויקטי

מחשוב - וגם אז נדרשו לבצע תפי

קיד ביניים בטרם מונו למנהל הטי

כנולוגיות הבכיר בארגון.

המינויים מראים כי הפועלים,

לאומי, טבע וכלל מתחילים לראות

בטכנולוגיה בסיס לשינוי עסקי וצי

מיחה עסקית, ולא רק כלי להקטנת

עלויות תפעוליות או רע במיעוטו

הנדרש מטעמי רגולציה. ככאלה -

הם מבשרי שינוי.

"במשך שנים התחושה היתה

שמערכות המחשוב הן קופסה שחור

רה, שלהנהלה אין רצון אמיתי לפי

תוח. זה משתנה עכשיו, בהשפעת

הפיכתם של הצרכים הטכנולוגיים

למוחשיים יותר, בגלל המעבר של

הצרכנים לעולמות הדיגיטליים,

והאכזבה ארוכת השנים מהביצועים

של מחלקות ה-IT", קובעת פלורה

לוין, שותפה בחברת הייעוץ הטכ

נולוגיית B-Pro.

"חדר המחשב הוא כיום רצפת

הייצור של מה שהלקוח קונה - זה

המוצר", מוסיף אמיר רסקין, אף הוא

שותף ב-B-Pro. "העובדה שהחטי

בות מנהלות על ידי אנשים שצי

מחו מלמטה מעכבת את השינויים,

ואין סיבה שהנסתם של בכירים

שמגיעים מהצד העסקי לא תחלחל

גם כלפי מטה. כשהארם שאחראי

על מערכות המוביל והאינטרנט

של ארגון הוא זה שמוטרד מחיבור

הברגים - ברור שהחיבור העסקי

יהיה הלש".

קשר גורדי לספקיות התוכנה הגדולות

"אנשי מחלקות המחשוב רגיי

לים לעבוד עם ספקים גדולים,

וזה מקשה מאוד גם על הכנסתן

של טכנולוגיות של סטארט

אפים", קובעת לוין. "מחלקות IT

שמיישמות טכנולוגיות של סטאר

ט-אפים בדרך כלל נחפזות לכך

בגלל דרישה לקיצוץ בעלויות

מצד ההנהלה - ולא כצער שהן

יוזמות".

הקשר הגורדי לספקיות התור

כנה הגדולות משפיע גם על

האימוץ של פתרונות קוד פתוח.

ברו"ח על מעמד הבינלאומי של

הקוד הפתוח שפורסם ב-2010

על ידי CENATIC, מכון מחי

קר ממשלתי ספרדי, משתרכת

ישראל הרחק מאחורי המדינות

המובילות באירופה. בדירוג שר

קללו מדדים דוגמת השתתפות

בקהילות, הכשרות, חדירת תוכי

נות בתחום התשתיות והיישומים

ומספר משתמשי לינוקס. ישראל

מחלקת ה-IT מציגה התנגדויות

והסתייגויות, לרוב כשהיא מצטטת

היבטים של אבטחה".

לדבריה, "רוב המנכ"לים ביש

ראל מעדיפים שלא להתערב בהחי

לטות שהם רואים כמקצועיות בגלל

שאינם מבינים את הנושא. ההבנה

הטכנולוגית שלהם נמוכה לרוב מזו

של מקביליהם בעולם. בעיני המי

נכ"ל, מחלקת ה-IT היא 'האנשים

מקצה המסדרון' או 'מהמרתף'. הם

לא יודעים מי הם, ומעדיפים שכך

המצב ימשך. בכך למעשה מקבעים

את השמרנות הארגונית. השינויים

העסקיים המהותיים ביותר כיום

מגיעים מהטכנולוגיה. חברות כמו

קודאק ובלוקבאסטר איבדו את

מעמדם בגלל חוסר יכולת לייצר

חדשנות עסקית לאור השינויים

הטכנולוגיים. מנהלי חברות חייבים

לצפות ממנהל מערכות המידע

להיות בעל חזון עסקי".

הקופסה השחורה מתחילה להיפתח

שורה של מינויים מהשנים

האחרונות מראה כי גם בישראל

מתחיל שינוי במעמדו של מנהל

מערכות המידע. לאחר 15 שנים

בתפקיד, הוחלף ב-2011 מנהל

מערכות המידע של בנק הפרי

עלים, דוד לוחן, בצביקה נגן.

הבחירה בנגן, ששימש בתפקיד

הקודם מנהל חטיבת המוצרים של

אמדוקס נחשבה מפתיעה: אף שהי

גיע מתעשיית ההייטק, נגן גבר

על מועמדים רבים מתוך הארגון

וממחלקות מחשוב מקבילות, שני

חשבו מועמדים מובילים.

שנה וחצי לאחר מכן ביצע בנק

לאומי מהלך דומה, עם מינויו של

דן ירושלמי במקומו של איציק

מלאך, ששימש מנהל מערכות

המידע הראשי של הבנק במשך 17

שנה. ברומה לנגן, ירושלמי אף הוא

הגיע מאמדוקס, שבה שימש בתפי

קידו האחרון נשיא חטיבת EMEA

(אירופה, המזרח התיכון ואפריקה).

מינוי נוסף שמייצג מגמה זו של

גיל ארזי, ששימש סמנכ"ל שירות

לקוחות בחברת הפניקס למנכ"ל

חברת כלל-ביט, חטיבת המחשוב

של כלל.

שלושת המינויים מייצגים

נקודת מפנה. מרבית מנהלי מערי

כות המידע בישראל צמחו בשורות

ארגונייהם, כשהם מטפסים בסולם

הדרגות בתוך מחלקת המחשוב,

או במחלקה מקבילה. חלקם, ברור

מה להדרי, הגיעו מחברות ה-IT

הגדולות, שאחראיות על מרבית

הפרויקטים הגדולים בישראל, או

במודל של ביצוע פרויקטים או

במודל של השמת עובדים. עם זאת,

קת ה-IT נותרה זאת שאחראית על

הכנסת טכנולוגיות לארגון באופן

כמעט בלעדי".

לטענת הרט, שימוש במודלים

של מחשוב ענן מאיים על מחלקות

ה-IT. "לאורך זמן, המעבר לצריכה

של שירותי מחשוב ותוכנות מקי

טין את הצורך בתחזוקה, ובכך גם

מייטר חלק מהמשרות במחלקה.

מנהלי מערכות המידע הישראלים

מפחדים לאבד את השליטה. המי

עבר לענן מועלה כאפשרות לא

על ידי מחלקת ה-IT, אלא על ידי

הדרגים שמעליה. כשהסוגיה עולה,

שלושת הרט, מנכ"לית גרטר

ישראל: "בעיני מנכ"ל החברה, מחלקת

ה-IT היא 'האנשים מקצה המסדרון' או

'מהמרתף'. הם לא יודעים מי הם,

ומעדיפים שכך המצב ימשך. בכך

הם למעשה מקבעים את השמרנות

הארגונית"

אבל לא על חדשנות עסקית. כיום

כ-30% ממנהלי מערכות המידע

בעולם כפופים לסמנכ"ל הכספים.

בישראל, לעומת זאת, 45% מהם

מוצבים תחתיו".

לדברי הרט, "מגמות האימוץ

של מודל הענן, בין השאר בשיי

מוש בתוכנות מקוונות, נדחפת

בארגונים עולמיים פעמים רבות

על ידי מנהלי מחלקות עצמאיים,

שמיישמים פתרונות שעוקפים את

החסמים שמציבות בפניהם מחלקות

ה-IT. בישראל, העצמאות של מנהי

לי המחלקות נמוכה בהרבה, ומחלי

ארגוניים, אך הם חסרים את ההבנה

העסקית".

"חלק מהבעיה נובעת ממבנה

הארגונים בישראל וממעמדו הנמוך

בהשוואה לעולם של מנהל מערכות

המידע", היא מוסיפה. "בעולם יש

כיום מגמה של שילוב מנהל מערי

כות המידע בהחלטות עסקיות. בין

השאר זה מבוצע על ידי שינוי מעי

מדו של מנהל מערכות המידע באי

רגון. בעבר היה נהוג שמחלקת ה-IT

פועלת תחת סמנכ"ל הכספים. המי

שמעות היא שמנהלי מערכות המי

דע אחראים על יעילות תפעולית,

פילום: עופר וקנין

פילום: עופר וקנין

פילום: עופר וקנין

פילום: עופר וקנין

פילום: עופר וקנין